P O D S J E T N I K

SREDNJI VIJEK

naziv: od 18.st. kao oznaka za razdoblje između staroga vijeka (antika) i novoga vijeka (od renesanse)

Ako nije gnjilež u svojim očima, a sin je čovjekov običan crv ! (Knjiga o Jobu)

Razdoblje koje razdvaja novi vijek od staroga vijeka, kako je podijeljena opća povijest.

Ora et labora.

5. – 15. st. (476. pad Zapadnog Rimskog Carstva – 1455. prva tiskana knjiga);

rani(do 11. st.), **razvijeni** (do 14.) i **kasni** (15.st.)

SVJETONAZOR

- dominantno **kršćanstvo**
- teocentrizam i geocentrizam;
- naš je svijet preslika onostranosti, dolina suza kojom se ide do raja
- načelo anonimnosti
- strah od smrti

- **pismenost** povlastica svećenstva i plemstva (*skriptoriji*: ručno prepisivanje knjiga):

„Samostan je, po uvriježenom shvaćanju, bio predvorje raja, a redovnik je bio veoma podesan za to da postane svet«. (G. Micolli)

- **latinski jezik**: zajednički jezik srednjovjekovne kulture i pismenosti
- u drugom se razdoblju počinju razvijati nacionalne književnosti na narodnim jezicima
- nastaju nacionalni junački epovi europskih naroda nepoznatih autora

TEMATIKA

- nabožna (religiozna; praktična namjena)
- svjetovna (povijesne teme, mitološke teme, ljubavne teme)

KNJIŽEVNI RODOVI I VRSTE

- EPIKA: junački ep, viteški roman; legenda
- LIRIKA: trubadurska i vagantska lirika; religiozna i nabožna (prigodna)
- DRAMA: crkvena prikazanja

Smatralo se da je srednji vijek bila duga „tisućljetna noć“ koja se spustila nad Europu između staroga vijeka i renesanse. Izraz „srednjovjekovni“ prvobitno se koristio u pogrdnom smislu za sve što je autoritarno i kruto. No, bilo je i onih koji su srednji vijek smatrali razdobljem „tisućljetnog rasta.“ Na primjer, tada je nastao školski sustav. Rano u srednjem vijeku pojavile su se prve samostanske škole. U 12. st. javljaju se crkvene škole u sklopu katedrala, a oko 1200. godine osnivaju se prva sveučilišta. I dan-danas dijelimo predmete u različite grupe ili „fakultete“, kao u srednjem vijeku.

(Jostein Gaarder, *Sofijin svijet)*

PREDSTAVNICI I DJELA

- **Aurelije Augustin**: Ispovijesti (prva autobiografija)

JUNAČKA EPIKA (7./8. – 12. st.)

- **Beowulf** (engleska književnost, 7./8. st.)
- **Pjesan o Rolandu** (francuska književnost, 12. st.)
- **Pjesma o Cidu** (španjolska književnost, 12. st.)
- **Pjesma o Nibelunzima** (njemačka književnost, 12. st.)
- **Kalevala** (finska književnost, zapisan u 19. st.)

VITEŠKI ROMAN (12./13. st.)

Roman o Tristanu i Izoldi, Roman o ruži, Roman o liscu

LIRSKA POEZIJA (12. st.)

- trubadurska lirika (Bernar de Ventadorn, Walther von der Vogelweide)
- vagantska lirika (Carmina Burana, oko 1230.)